

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי א בַּמִּדְבָּר
 ב בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: שָׂאוּ אֶת-רֹאשׁ כָּל-עֵדַת
 בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל-זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם:
 ג מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל-יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצַבָּאתָם
 ד אֹתָהּ וְאֶהְרֹן: וְאַתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו
 ה הוּא: וְאַלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם לְרֹאוּבֵן אֱלִיצֹר
 ו ז בֶּן-שְׂדִיאוֹר: לְשִׁמְעוֹן שְׁלֹמִיאֵל בֶּן-צוּרִישָׁדִי: לִיהוּדָה נַחֲשֹׁן
 ח, ט, י בֶּן-עַמִּינָדָב: לִישָׁשָׁכָר נְתַנָּאל בֶּן-צוּעָר: לְזַבּוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן-חֶלֶץ: לְבִנְיָ
 יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם אֱלִישַׁמֶּע בֶּן-עַמִּיהוּד לְמִנְשֶׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן-פְּדָהצֹר:
 יא, יב, יג לְבִנְיָמִן אֲבִידֹן בֶּן-גִּדְעָנִי: לְדָן אַחִיעֶזֶר בֶּן-עַמִּישָׁדִי: לְאַשֶׁר פְּגַעִיאֵל
 יד, טו, טז בֶּן-עֶכְרָן: לְגָד אֱלִיסָפָה בֶּן-דְּעוּאֵל: לְנִפְתָּלִי אַחִירַע בֶּן-עֵינָן: אֶלֶה קְרִיאֵי
 יז [קְרִיאִי] הָעֵדָה נְשִׂאֵי מִטּוֹת אֲבוֹתָם רָאשֵׁי אֲלִפֵּי יִשְׂרָאֵל הֵם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה
 יח וְאֶהְרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשֵׁמוֹת: וְאֵת כָּל-הָעֵדָה הִקְהִילוּ
 בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיִּתְּלָדוּ עַל-מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת
 יט מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְגִלְגָּלְתָּם: כָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם
 כ בַּמִּדְבָּר סִינַי: וַיִּהְיוּ בְנֵי-רֹאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל ב שְׁנֵי

תרגום אונקלוס

א ומליל יי עם משה במדברא דסיני במשכן זמנא בחד לירחא תנינא בשתא תניינא למפקהון מארעא דמצרים
 למימר: ב קבילו ית חושבן כל כנשתא דבני ישראל לזרעיתהון לבית אבהתהון במנן שמהן כל דכורא לגולגלתהון:
 ג מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא בישראל תמנן תהון לחיליהון את ואהרן: ד ועמכון יהון גוברא גוברא
 לשבטא גבר ריש לבית אבהתוהי הוא: ה ואלין שמהת גובריא דיקומון עמכון לראובן אליצור בר שדיאור:
 ו לשמעון שלומיאל בר צורישדי: ז ליהודה נחשון בר עמינדב: ח ליששכר נתנאל בר צוער: ט לזבולון אליאב בר
 חלץ: י לבני יוסף לאפריים אלישמע בר עמיהוד למנשה גמליאל בר פדהצור: יא לבנימין אבידן בר גדעוני: יב לדן
 אחיעזר בר עמישדי: יג לאשר פגעיאל בר עכרן: יד לגד אליספא בר דעואל: טו לנפתלי אחירע בר עינן: טז אלן
 מערעי כנשתא רכרבי שבטי אבהתהון רישי אלפיא דישראל אנון: יז ודבר משה ואהרן ית גובריא האלין דאתפרשו
 בשמהן: יח וית כל כנשתא כנשו בחד לירחא תנינא ואתיחסו על זרעיתהון לבית אבהתהון במנן שמהן מבר עשרין
 שנין ולעילא לגולגלתהון: יט כמא דפקיד יי ית משה ומננן במדברא דסיני: כ והוו בני ראובן בוכריה דישראל

פירוש רש"י

סדר א (א) וידבר וגו' במדבר סיני וגו' באחד
 לחדש. מתוך חפתן לפניו מונה אותם כל שעה:
 כשיצאו ממצרים – מנאן (שמות ט:ט), וכשנפלו
 בעגל (שמות כח:ז, וראה ברשי שמות כג:טז) – מנאן לידע
 מנין הנותרים; כשבא להשרות שכינתו עליהם –
 מנאם: באחד בניסן הוקם המשכן (ראה ברשי במדבר
 כח:ז) ובאחד באיר מנאם: (ב) למשפחתם. לידע מנין
 כל שבט ושבט: לבית אבותם. מי שאביו משבט
 אחד ואמו משבט אחר, יקום על שבט אביו:

לגלגלתם. על ידי שקלים – בקע לגלגלת: (ג) כל
 יצא צבא. מגיד, שאין יוצא בצבא פחות מכן
 עשרים: (ד) ואתכם יהיו. כשתפקדו אותם יהיו
 עמכם נשיא כל שבט ושבט: (טז) אלה קריאי
 העדה. הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה:
 (יז) את האנשים האלה. את שנים עשר נשיאים
 הללו: אשר נקבו. לו כאן 'בשמות': (יח) ויתילדו
 על משפחתם. הביאו ספרי יחוסיהם ועדי חזקת
 לדתם, כל אחד ואחד להתיחס על השבט:

כהפסוק סדר א נבחרה נבואת הושע המקשרת בין ההליכה למדבר ביציאת מצרים ובין ההליכה למדבר בגאולה
 העתידית: לכן הנה אנכי מפתיה והלכתיה המדבר ודברתי עלי לבה. ונתתי לה את-כרמיה משם ואת-עמק עכור לפתח
 תקוה וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ-מצרים. (תרי עשר, הושע, א:כה-לא). וכך פייט רבי ינאי:
 ישושום צייה ומדבר/במשוש היתה מדבר/... נגנזו במדבר/כל דור המדבר/וקול קורא במדבר/יעוררם ויחיל מדבר
 ריששה תהיה אדום במדבר/וכל מין ארזי פריח מדבר יה כמו פיתיה מהלכי מדבר/תדבר על ליבנו להוליכינו המדבר

במדבר

- א תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות לגלגלתם כל-זכר מִן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה ראובן ושה וארבעים אלף וחמש מאות:
- ב לבני שמעון תולדתם למשפחתם לבית אבתם פקדיו במספר שמות ג לגלגלתם כל-זכר מִן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה שמעון תשעה וחמשים אלף ושלש מאות:
- ד לבני גד תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות מִן עשרים ה שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה גד חמשה וארבעים אלף ושלש מאות וחמשים:
- ו לבני יהודה תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מִן ז עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה יהודה ארבעה ושבעים אלף ושלש מאות:
- ז לבני יששכר תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מִן ח עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה יששכר ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות:
- ח לבני זבולן תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מִן ט שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה זבולן שבעה וחמשים אלף וארבע מאות:
- ט לבני יוסף תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמת מִן י שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף וחמש מאות:
- יא לבני מנשה תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות מִן יב עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא: פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים אלף ומאתים:

תרגום אונקלוס

תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהון לגולגלתהון כל דכורא מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: כא מניניהון לשבטא דראובן ורבעין אלפין וחמיש מאה: כב לבני שמעון תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון מניניהון במנין שמהון לגולגלתהון כל דכורא מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: כג מניניהון לשבטא דשמעון חמשים ותשעא אלפין ותלת מאה: כד לבני גד תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהון מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: כה מניניהון לשבטא דגד ארבעין וחמשא אלפין ושית מאה וחמשים: כו לבני יהודה תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהון מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: כז מניניהון לשבטא דיהודה שבעין וארבעא אלפין ושית מאה: כח לבני יששכר תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהון מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: כט מניניהון לשבטא דיששכר חמשים וארבעא אלפין וארבע מאה: ל לבני זבולון תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהון מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: לא מניניהון לשבטא דזבולון חמשים ושבעא אלפין וארבע מאה: לב לבני יוסף תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהון מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: לג מניניהון לשבטא דאפרים ארבעין אלפין וחמיש מאה: לד לבני מנשה תולדתהון לזרעיתהון לבית אבהתהון במנין שמהון מבר עשרין שנין ולעילא כל נפיק חילא: לה מניניהון לשבטא דמנשה תלתין ותריין אלפין ומאתין:

- א לֹא לְבָנֵי בְנֵימִן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִן עֲשָׂרִים י במדבר
- לז שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה בְנֵימִן חֲמֵשֶׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף
- וּאַרְבַּע מֵאוֹת:
- לח לְבָנֵי דָן תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִן עֲשָׂרִים יא
- לט שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה דָן שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּשְׁבַע
- מֵאוֹת:
- מ לְבָנֵי אֲשֵׁר תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִן עֲשָׂרִים יב
- מא שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה אֲשֵׁר אֶחָד וָאַרְבָּעִים אֶלֶף
- וּחֲמִשׁ מֵאוֹת:
- מב בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִן עֲשָׂרִים יג
- מג שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה נַפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה וּחֲמֵשִׁים אֶלֶף
- וּאַרְבַּע מֵאוֹת:
- מד אֵלֶּה הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר אִישׁ יד
- מה אִישׁ־אֶחָד לְבֵית־אֲבֹתָיו הָיוּ: וַיְהִיו כָּל־פְּקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם
- מו מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל־יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל: וַיְהִיו כָּל־הַפְּקֻדִים
- מז שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּחֲמִשׁ מֵאוֹת וּחֲמִשִּׁים: וְהָלוּם לְמִטָּה
- אֲבֹתָם לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹכָם:
- מח, מט וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: אַךְ אֶת־מִטָּה לְלִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת־רֹאשִׁם טו ך
- נ לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הַפְּקֹד אֶת־הָלוּם עַל־מִשְׁכַּן הָעֵדֻת
- וְעַל כָּל־כְּלִי וְעַל כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ הֵמָּה יִשְׂאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כְּלָיו

תרגום אונקלוס

לז לְבָנֵי בְנֵימִן תּוֹלְדֹתָהוֹן לְזִרְעִיתָהוֹן לְבֵית אֲבֹהֵתָהוֹן בְּמִנֵּן שְׁמֵהוֹן מִבְּר עֲשָׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיָלָא כָּל נָפִיק חֵילָא: לז מְנִינְהוֹן לְשִׁבְטָא דְּבְנִימִן תְּלִיתִין וּחֲמִשָּׁא אֲלָפִין וָאַרְבַּע מֵאָה: לח לְבָנֵי דָן תּוֹלְדֹתָהוֹן לְזִרְעִיתָהוֹן לְבֵית אֲבֹהֵתָהוֹן בְּמִנֵּן שְׁמֵהוֹן מִבְּר עֲשָׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיָלָא כָּל נָפִיק חֵילָא: לט מְנִינְהוֹן לְשִׁבְטָא דְּדָן שְׁתִּין וְתִרִין אֲלָפִין וּשְׁבַע מֵאָה: מ לְבָנֵי אֲשֵׁר תּוֹלְדֹתָהוֹן לְזִרְעִיתָהוֹן לְבֵית אֲבֹהֵתָהוֹן בְּמִנֵּן שְׁמֵהוֹן מִבְּר עֲשָׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיָלָא כָּל נָפִיק חֵילָא: מא מְנִינְהוֹן לְשִׁבְטָא דְּאֲשֵׁר אַרְבַּעִין וְחָד אֲלָפִין וּחֲמִישׁ מֵאָה: מב בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתָהוֹן לְזִרְעִיתָהוֹן לְבֵית אֲבֹהֵתָהוֹן בְּמִנֵּן שְׁמֵהוֹן מִבְּר עֲשָׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיָלָא כָּל נָפִיק חֵילָא: מג מְנִינְהוֹן לְשִׁבְטָא דְּנַפְתָּלִי חֲמִשִּׁין וְתִלְתָּא אֲלָפִין וָאַרְבַּע מֵאָה: מד אֲלִין מְנִינְיָא דְּמִנָּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּרְבָרְבִי יִשְׂרָאֵל תְּרִי עֶשֶׂר גּוֹבְרִין גּוֹבְרָא חַד לְבֵית אֲבֹהֵתָהוֹן הָיוּ: מה וְהָיוּ כָּל מְנִינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹהֵתָהוֹן מִבְּר עֲשָׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיָלָא כָּל נָפִיק חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל: מז וְהָיוּ כָּל מְנִינְיָא שִׁית מֵאָה וְתִלְתָּא אֲלָפִין וּחֲמִישׁ מֵאָה וּחֲמִשִּׁין: מז וְלִיּוֹאִי לְשִׁבְטָא דְּאֲבֹהֵתָהוֹן לֹא אֶתְמַנְיָאוּ בְּיִנְהוֹן: מח וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: מט בְּרַם יֵת שִׁבְטָא דְּלִי לֹא תִמְנִי וְיֵת חוֹשְׁבָנְהוֹן לֹא תִקְבִּיל בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: נ וְאֵת מְנִי יֵת לִיּוֹאִי עַל מִשְׁכָּנָא דְּסִהְדוּתָא וְעַל כָּל מְנוּהִי וְעַל כָּל דְּלִיָּה אֲנוּן יִטְלוּן יֵת מִשְׁכָּנָא וְיֵת כָּל מְנוּהִי פִירוּשׁ רְשִׁי

(מט) אַךְ אֶת מִטָּה לְלִי לֹא תִפְקֹד. כְּדֹאִי הוּא לְגִיּוֹן אָמַר: אֵל יְהִיּוּ אֵלּוּ בְּכָלֵל, לְפִי שְׁהִם שְׁלִי, שְׁלֹא שֶׁל מֶלֶךְ לְהִיּוֹת נִמְנָה לְבָדוּ. דְּכָר אַחֵר: צָפָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעִתִּידָה לַעֲמֹד גְּזָרָה עַל כָּל הַנִּמְנִין מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה שְׁמֹתָם בְּמִדְבָּר, עֲלִיו, כְּמוֹ 'וַיִּפְקֹד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים' (אסתר א: כה):

מפתח סדרי התנך

מפקד צבא בנימין (פסוקים לז, לח): הפסוק המתאר את איכותו הייחודית של צבא שבט בנימין נבחר כראש סדר ד' בדברי הימים: וַיְהִיו בְּנֵי־אוֹלָם אֲנָשִׁים גְּבוּרֵי־חַיִל דְּרָכֵי קָשָׁת וּמִרְבֵּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים מֵאָה וּחֲמִשִּׁים כָּל־אֵלֶּה מִבְּנֵי בְנִימִן:

א נָא וְהֵם יִשְׁרְתֶּהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יִחַנוּ: וּבִנְסַע הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם
ב וּבַחֲנֹת הַמִּשְׁכָּן יָקִימוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהָזָר הַקָּרֵב יוֹמֵת: וַחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
ג אִישׁ עַל-מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל-דָּגְלוֹ לְצַבָּאתָם: וְהַלְוִיִּם יִחַנוּ סָבִיב לַמִּשְׁכָּן
הָעֵדֻת וְלֹא-יִהְיֶה קֶצֶף עַל-עֵדֻת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת-מִשְׁמֶרֶת
ד מִשְׁכַּן הָעֵדֻת: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה כֵּן
עָשׂוּ:

ב א, ב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר: אִישׁ עַל-דָּגְלוֹ בָּאתָ לְבֵית
ג אֲבֹתָם יִחַנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאַהֲל-מוֹעֵד יִחַנוּ: וְהַחֲנִיִּם קִדְּמָה
מִזְרָחָה דָּגַל מַחֲנֵה יְהוּדָה לְצַבָּאתָם וְנָשִׂיא לְבְנֵי יְהוּדָה נַחֲשׁוֹן
ד בֶּן-עַמִּינָדָב: וְצַבָּאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעַה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
ה וְהַחֲנִיִּם עָלָיו מֹטֶה יִשָּׁשְׁכָר וְנָשִׂיא לְבְנֵי יִשָּׁשְׁכָר נַתָּנָאל בֶּן-צוּעָר:

תרגום אונקלוס

ואנחנו ישמשוניה וסחור סחור למשכנא ישרון: נא ובמטל משכנא יפרקון יתיה ליואי ובמשרי משכנא יקימון יתיה ליואי
וחילוני דיקרב יתקטיל: נב וישרון בני ישראל גבר על משרוה וגבר על טקסיה לחיליהון: נג וליואי ישרון סחור סחור
למשכנא דסדהותא ולא יהי רוגזא על כנשתא דבני ישראל וישרון ליואי ית מטרת משכנא דסדהותא: נד ועבדו בני
ישראל ככל דפקיד יי ית משה כן עבדו:

אומליל יי עם משה ולאהרן למימר: בגבר על טקסיה באתון לבית אבהותון ישרון בני ישראל מקביל סחור סחור למשכנא
זמנא ישרון: ג ודשרן קדומא מדנחא טיקס משרית יהודה לחיליהון ורבא לבני יהודה נחשון בר עמינדב: ד וחיליה
ומניניהון שבעין וארבעא אלפין ושית מאה: ה ודשרן סמיכין עלוהי שבטא דיששכר ורבא לבני יששכר נתנאל בר צוער:

פירוש רש"י

(נא) יורידו אותו. כתרגומו 'יפרקון', כשבאין לסע
במדבר ממסע למסע היו מפרקין אותו מהקמתו,
ונושאים אותו עד מקום אשר ישכן שם הענן ויחנו
שם, ומקימין אותו: והזר הקרב. לעבודתם זו: יומת.
בידי שמים: (נב) ואיש על דגלו. כמו שהדגלים
סדורים בספר זה – שלשה שבטים לכל דגל:
(נג) ולא יהיה קצף. אם תעשו כמצותי לא יהיה
קצף, ואם לאו – שייכנסו זרים בעבודתם זו – יהיה
קצף, כמו שמצינו במעשה קרח 'כי יצא הקצף וגו'
(להלן טו:מו):

סדר ב (ב) באתת. כל דגל יהיה לו אות: מפה
צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה,
מפתח סדרי התנך

הפטר סדר ב פותחת בדברי הנביא ישעיה (כז:ז?) ויאמר נקל מהיותך לי עבד להקים את-שבטי יעקב ונצירי [ונצור]
ישראל להשיב ונתתיד לאור גוים להיות ישועתי עד-קצה הארץ: כה אמר-ה' גאל ישראל קדושו לבזה-נפש למתעב גוי
לעבד משלים מלכים יראו וקמו שרים וישתחוו למען ה' אשר נאמן קדש ישראל ויבחרך: כיצד ניתן להבין בחירה זו?
הפסוק הפותח מתאר את הרחבת שליחותו של ישעיה. עד כה תפקידו היה רק כלפי עם ישראל, ומעתה הוא גם אור
לגוים בכל העולם עד קצהו. כיצד פסוק זה מתקשר לסדר ב בו מתואר מחנה ישראל על צבאותיו?

על פי הרב אהרן הימן זצ"ל בספרו תורה הכתובה והמסורה, מצוטט הפסוק הפותח את ההפטרה פעם אחת בלבד!
בתלמוד הירושלמי, במסכת שביעית (ד:ח). הגמרא שם דנה בתחיית המתים, ושואלת: מאימתי קטני ישראל חייין?
...משילדו... משידברו... משהוא יודע לענות אמר בבית הכנסת... משימולו... רבי אלעזר אומר אפילו נפלים מה
טעם? ונצורי ישראל להשיב ונצירי ישראל להשיב. רבי אליעזר דורש את הקרי והכתיב שבפסוק.

יתכן ומסדר ההפטרות סבר כרבי אלעזר שאפילו הנפלים שלא נולדו בעם ישראל יזכו לתחיית המתים. סדר ב בתורה
עוסק במחנה ישראל ובצבאו ובו זכו להפקד רק הגברים מבני עשרים שנה ומעלה. ההפטרה עוסקת בעתיד לבוא,
לתחיית המתים יזכו כל מי ששייך לעם ישראל, אפילו הנפלים, בנים ובנות, כולם יהיו שותפים בגאולת ישראל.

במדבר

ו, ז וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדָּיו אַרְבַּעַת וַחֲמִשִּׁים אֵלֶיךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת: מִטָּה זְבוּלוֹן

ח וְנָשִׂיא לְבִנִּי זְבוּלוֹן אֱלִיאָב בֶּן-חֶלֶץ: וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדָּיו שִׁבְעָה

ט וַחֲמִשִּׁים אֵלֶיךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל-הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאֵת

אֵלֶיךָ וּשְׁמָנִים אֵלֶיךָ וּשְׁשֶׁת-אַלְפִים וְאַרְבַּע-מֵאוֹת לְצַבָּאתָם רֹאשֹׁנָה

י יִסְעוּ: דָּגַל מַחֲנֵה רְאוּבֵן תִּימָנָה לְצַבָּאתָם יז

יא וְנָשִׂיא לְבִנִּי רְאוּבֵן אֱלִיצֹר בֶּן-שְׁדִיאוֹר: וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדָּיו שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים

יב אֵלֶיךָ וַחֲמִשׁ מֵאוֹת: וְהַחֹנָם עָלָיו מִטָּה שְׁמַעוֹן וְנָשִׂיא לְבִנִּי שְׁמַעוֹן

יג שְׁלֹמִיאֵל בֶּן-צֹרִישָׁדִי: וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם תְּשַׁעַת וַחֲמִשִּׁים אֵלֶיךָ וּשְׁלֹשׁ

יד, טו מֵאוֹת: וּמִטָּה גָד וְנָשִׂיא לְבִנִּי גָד אֱלִיסָף בֶּן-רְעוּאֵל: וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם

טז חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֵלֶיךָ וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: כָּל-הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן

מֵאֵת אֵלֶיךָ וְאַחַד וַחֲמִשִּׁים אֵלֶיךָ וְאַרְבַּע-מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים לְצַבָּאתָם וּשְׁנָיִם

יז יִסְעוּ: וְנִסְעָה אֶהֱל־מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה יח

יח כְּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵן יִסְעוּ אִישׁ עַל-יָדוֹ לְדֹגְלֵיהֶם: דָּגַל יט

מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצַבָּאתָם יִמָּה וְנָשִׂיא לְבִנִּי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בֶּן-עַמִּיהוּד:

יט, כ וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֵלֶיךָ וַחֲמִשׁ מֵאוֹת: וְעָלָיו מִטָּה מְנַשֶּׁה

כא וְנָשִׂיא לְבִנִּי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן-פְּדָהצֹר: וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנָיִם

כב וּשְׁלֹשִׁים אֵלֶיךָ וּמֵאֲתָיִם: וּמִטָּה בְּנִימֵן וְנָשִׂיא לְבִנִּי בְנִימֵן אֲבִידָן

כג בֶּן-גְּדֵעֲנִי: וַצַּבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֵלֶיךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת:

תרגום אונקלוס

ו וחיליה ומניניה חמשין וארבעא אלפין וארבע מאה: ז שבטא דזבולון ורבא לבני זבולון אליאב בר חלון: ח וחיליה ומניניה חמשין ושבטא אלפין וארבע מאה: ט כל מניניה למשרית יהודה מאה ותמנן ושתא אלפין וארבע מאה לחיליהון בקדמיתא נטלין: י טיקס משרית ראובן דרומא לחיליהון ורבא לבני ראובן אליצור בר שדיאור: יא וחיליה ומניניה ארבעין ושתא אלפין וחמיש מאה: יב ודשרן סמיכין עלוהי שבטא דשמעון ורבא לבני שמעון שלומיאל בר צורישדי: יג וחיליה ומניניהון חמשין ותשעא אלפין ותלת מאה: יד ושבטא דגד ורבא לבני גד אליסף בר רעואל: טו וחיליה ומניניהון ארבעין וחמשא אלפין ושית מאה וחמשין: טז כל מניניה למשרית ראובן מאה וחמשין וחד אלפין וארבע מאה וחמשין לחיליהון בתנייתא נטלין: יז ונטיל משפן זמנא משרית ליואי בגו משריתא כמא דשרן כן נטלין גבר על אתריה לטקסיהון: יח טיקס משרית אפרים לחיליהון מערבא ורבא לבני אפרים אלישמע בר עמיהוד: יט וחיליה ומניניהון ארבעין אלפין וחמיש מאה: כ ודסמיכין עלוהי שבטא דמנשה ורבא לבני מנשה גמליאל בר פדהצור: כא וחיליה ומניניהון תלתין ותריין אלפין ומאתא: כב ושבטא דבנימין ורבא לבני בנימין אבידן בר גדעוני: כג וחיליה ומניניהון תלתין וחמשא אלפין וארבע מאה:

פירוש רש"י

(ט) ראשנה יסעו. כשרואין הענן מסתלק, תוקעין הכהנים בחרצורות ונוסע מחנה יהודה תחלה, וכשהולכין הולכין כדרך חנייתן; הלוים והעגלות באמצע, דגל יהודה במזרח, ושל ראובן בדרום, ושל אפרים במערב, ושל דן בצפון: (יז) ונסע אהל מועד. לאחר שני דגלים הללו: כאשר יחנו כן יסעו. כמו שפרשתי, הליכתן כחנייתן, כל דגל מהלך לרוח הקבועה לו: על ידו. על מקומו; ואין לשון 'יד' זו ממשמעו, רוח של צדו קרוי 'על ידו', הסמוכה לו לכל הושטת ידו, אינשון איט בלעז: (כ) ועליו. כתרוממו ודסמיכין עלוהי:

מפתח סדרי התנ"ך הרעיון הרוחני המובע בסידור מחנה ישראל סביב המשכן (סדר ב:יז) נקבע בפתיחת שני סדרים. בראש סדר ה' במלכים: ושבתי בתוך בני ישראל ולא אעזב את-עמי ישראל: ובראש סדר כג ביחזקאל: וידעו הגוים כי אני ה' מקדש את-ישראל בהיות מקדשי בתוכם לעולם:

- ב כד כָּל־הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאֵת אֵלָי וּשְׁמֹנֶת־אֲלָפִים וּמֵאָה לְצַבָּאתָם בַּמִּדְבָּר
- כה וּשְׁלֹשִׁים יָסֻעוּ: דָּגַל מַחֲנֵה דָן צָפְנָה לְצַבָּאתָם וְנָשִׂיא כ
- כו לִבְנֵי דָן אַחִיעֶזֶר בֶּן־עַמִּישַׁדַּי: וּצִבְאוֹ וּפְקָדֵיהֶם שְׁנַיִם וְשָׁשִׁים אֲלָף
- כז וּשְׁבַע מֵאוֹת: וְהַחֲנִים עָלָיו מִטָּה אֲשֶׁר וְנָשִׂיא לִבְנֵי אֲשֶׁר פִּגְעִיאל
- כח, כט בֶּן־עֶכְרָן: וּצִבְאוֹ וּפְקָדֵיהֶם אֶחָד וָאַרְבָּעִים אֲלָף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: וּמִטָּה
- ל נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אַחִירַע בֶּן־עֵינָן: וּצִבְאוֹ וּפְקָדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
- לא וְחֲמִשִּׁים אֲלָף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל־הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה דָן מֵאֵת אֵלָף וּשְׁבַעַה
- וְחֲמִשִּׁים אֲלָף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת לְאַחֲרָנָה יָסֻעוּ לְדֹגְלֵיהֶם:
- לב אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־פְּקוּדֵי הַמַּחֲנֵה לְצַבָּאתָם כא
- לג שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֲלָף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים: וְהַלְוִיִּם לֹא
- לד הִתְּפַקְדּוּ בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי
- יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן־חָנּוּ לְדֹגְלֵיהֶם וְכֵן נָסֻעוּ אִישׁ
- לְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל־בֵּית אֲבֹתָיו:
- א, ב וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהֱרֹן וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דִּבְרַר יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי: וְאֵלֶּה כב רְבִיעִי ד
- ג שְׁמוֹת בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן | נָדָב וָאַבִּיהוּא אֲלֻעֶזֶר וְאִיתָמָר: אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
- ד אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשֻׁחִים אֲשֶׁר־מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן: וַיָּמָת נָדָב וָאַבִּיהוּא לִפְנֵי
- יְהוָה בְּהִקְרֹבָם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּדְבָּר סִינַי וּבָנִים לֹא־הָיוּ לָהֶם
- וַיָּכַהן אֲלֻעֶזֶר וְאִיתָמָר עַל־פְּנֵי אֶהֱרֹן אֲבִיהֶם:

תרגום אונקלוס

כד כל מניניא למשרית אפרים מאה ותמניא אלפין ומאה לחיליהון בתליתיתא נטלין: כה טיקס משרית דן צפונא לחיליהון ורבא לבני דן אחיעזר בר עמישדאי: כו וחיליה ומניניהון שתין ותריין אלפין ושבע מאה: כז ודשרן סמיכין עלוהי שבטא דאשר ורבא לבני אשר פגעאל בר עכרן: כח וחיליה ומניניהון ארבעין וחד אלפין וחמיש מאה: כט ושבטא דנפתלי ורבא לבני נפתלי אחירע בר עינן: ל וחיליה ומניניהון חמשין ותלתא אלפין וארבע מאה: לא כל מניניא למשרית דן מאה וחמשין ושבעא אלפין ושית מאה בבתרייתא נטלין לטקסיהון: לב אלין מניני בני ישראל לבית אבהתהון כל מניני משריתא לחיליהון שית מאה ותלתא אלפין וחמיש מאה וחמשין: לג וליואי לא אתמניאו בגו בני ישראל כמא דפקיד יי ית משה: לד ועבדו בני ישראל ככל דפקיד יי ית משה כן שרן לטקסיהון וכן נטלין גבר לזרעיתיה על בית אבהתוהי:

א ואלין תולדות אהרן ומשה ביום דסיני: ב ואלין שמחת בני אהרן בוכרא נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: ג אלין שמחת בני אהרן כהניא דאתרביאו דאתקרב קורבנהון לשמשא: ד ומית נדב ואביהוא קדם יי בקרוביהון אישתא נוכריתא קדם יי במדברא דסיני ובנין לא הוון להון ושמיש אלעזר ואיתמר על אפי אהרן אבוהון:

פירוש רש"י

סדר ג (א) ואלה תולדות אהרן ומשה. ואינו מזכיר תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו: ביום דבר ה' אלא בני אהרן? ונקראו 'תולדות משה' לפי את משה. נעשו אלו תולדות שלו, שלמדן מה שלמדן תורה. מלמד, שכל המלמד את בן חברו שלמד מפי הגבורה: (ד) על פני אהרן. בחייו:

מפתח סדרי התנך

בפסוק הפותח את הסדר מדגישה התורה שדיבור ה' אל משה היה בהר סיני. הפטרת הסדר מתמקדת בנושא זה. הנביא ישעיה (יט:א-ז + כב) אומר: לא בסתר דברתי במקום ארץ חשך לא אמרתי לזרע יעקב תהו בקשוני אני ה' דבר צדק מגיד מישרים:

רבי ינאי עוסק במורכבות, מצד אחד ה' יושב בסתר עליון ומצווה אותנו לחיות בצניעות ומצד שני התגלותו אלינו בהר סיני: אל הכבוד היושב בסתר//דברי כבודך דברתה ולא בסתר בעבור פן יאמרו חלוקים שינה דבר//שיניתה כבודך אשר הוא הסתר דבר דיבר מאוהל הצנוע במלאכת//להדריך למלאכת/יופי הצנוע לכת

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: הִקְרַב אֶת־מִטָּה לְוִי וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי כָּךְ בַּמִּדְבָּר
 אֶהְרֶן הַכֹּהֵן וְשָׂרְתוֹ אֹתוֹ: וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרְתּוֹ וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת
 כָּל־הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן: וְשָׁמְרוּ
 אֶת־כָּל־כְּלִי אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת
 הַמִּשְׁכָּן: וְנָתַתָּה אֶת־הַלְוִיִּם לְאֶהְרֶן וּלְבָנָיו נְתוּנִים נְתוּנִים הֵמָּה לוֹ מֵאֵת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֶת־אֶהְרֶן וְאֶת־בָּנָיו תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנָּתָם וְהָזַר הַקֹּרֵב
 יוֹמֵת:

יב, וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאַנִּי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי כֹד
 יג יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם: כִּי לִי
 כָל־בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי כָל־בְּכוֹר בָּאָרֶץ מִצְרַיִם הַקְדַּשְׁתִּי לִי כָל־בְּכוֹר
 בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי יְהוָה:
 יד, טו וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינִי לֵאמֹר: פֶּקֶד אֶת־בְּנֵי לְוִי לְבֵית אֲבֹתָם כֹּה חֲמִישִׁי ה'
 טז לְמִשְׁפַּחָתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם: וַיִּפְקֹד אֹתָם מֹשֶׁה עַל־פִּי

תרגום אונקלוס

ה ומליל יי עם משה למימר: ו קריב ית שבטא דלוי ותקים יתיה קדם אהרן כהנא וישמשון יתיה:
 ז ויטרוני ית מטרתיה וית מטרת כל כנשתא קדם משכן זמנא למפלח ית פולחן משכנא: ח ויטרוני ית כל מני
 משכן זמנא וית מטרת בני ישראל למפלח ית פולחן משכנא: ט ותתין ית ליואי לאהרן ולבנוהי מסירין יהיבין
 אנון ליה מן בני ישראל: י וית אהרן וית בנוהי תמני ויטרוני ית כהונתהון וחילוני דיקרב יתקטיל: יא ומליל יי
 עם משה למימר: יב ואנא הא קריבית ית ליואי מגו בני ישראל חלף כל בוכרא פתח ולדא מבני ישראל ויהון
 משמשין קדמי ליואי: יג ארי דילי כל בוכרא ביומא דקטלית כל בוכרא בארעא דמצרים אקדישית קדמי
 כל בוכרא בישראל מאנשא עד בעירא דילי יהון אנא יי: יד ומליל יי עם משה במדברא דסיני למימר: טו מני ית
 בני לוי לבית אבהתהון לזרעיתיהון כל דכורא מבר ירחא ולעילא תמנינון: טז ומנא יתהון משה על מימרא

פירוש רש"י

(ו) וְשָׂרְתוֹ אֹתוֹ. ומהו השרות? וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרְתּוֹ – לפי ששמירת המקדש עליו שלא יקרב זר, כמו שנקרא 'אתה ובניך ובית אביך אתך' תשארו את עון המקדש' (להלן טז:יד), והלויים הללו מסיעין אותם, זה הוא השרות: (ז) וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרְתּוֹ. כל מנוי שהאדם ממנה עליו ומטל עליו לעשותו קרוי 'משמרת' בכל המקרא ובלשון משנה. כמו שאמרו בבגתן ותרש: 'והלא אין משמרת ומשמרתך שוה', וכן משמרות כהנה ולויה: (ח) וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שכלל היו זקוקין לצרכי המקדש, אלא שהלויים באים תחתיהם בשליחותם, לפיכך לוקחים מהם המעשרות בשכרן, שנאמר 'כי שכר הוא לכם חלף עבדתכם' (להלן יז:י): (ט) נְתוּנִים הֵמָּה לוֹ. לעזרה: מאת בני ישראל כמו 'מתוך בני ישראל', כלומר, משאר כל העדה נבדלו לכך בגזרת המקום והוא נתנם לו, שנאמר 'ואתנה את

הַלְוִיִּם נְתָנִים וגו' (להלן ח:ט): (י) וְאֶת־אֶהְרֶן וְאֶת־בָּנָיו תִּפְקֹד. לשון פקידות, ואינו לשון מניין: וְשָׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנָּתָם. קבלת דמים וזריקה והקטרה ועבודות המסורות לפהנים: (יב) וְאַנִּי הִנֵּה לִקְחָתִי. ואני מהיכן זכיתי בהן 'מתוך בני ישראל' – שיהיו ישראל שוכרין אותן לשרות שלי? על ידי הבכורות זכיתי בהם ולקחתים תמורתם. לפי שהיתה העבודה בבכורות, וכשחטאו בעגל נפסלו, והלויים שלא עבדו עבודה זרה נבחרו תחתיהם: (טו) מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעְלָה. משיצא מכלל נפלים הוא נמנה לקרות 'שומר משמרת הקדש'. אמר רבי יהודה ברי שלום: למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבטן, שנאמר 'אשר ילדה אתה ללוי במצרים' (להלן כג:ח), עם כניסתה בפתח מצרים ילדה אותה ונמנית בשבעים נפש, שכשאתה מונה חשבונם לא תמצאם אלא שבעים חסר אחת, והיא השלימה את המנין:

במדבר

יז יהוה כאשר צוה: ויהיו־אלה בני־לוי בשמחתם גרשון וקהת ומררי:
 יח, יט ואלה שמות בני־גרשון למשפחתם לבני ושמעי: ובני קהת למשפחתם
 כ עמרם ויצהר חבורן ועזיאל: ובני מררי למשפחתם מחלי ומושי אלה
 כא הם משפחת הלוי לבית אבתם: לגרשון משפחת הלבני ומשפחת
 כב השמעי אלה הם משפחת הגרשני: פקדיהם במספר כל־זכר מבן־חדש
 כג ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש מאות: משפחת הגרשני אחרי
 כד, כה המשכן יחנו ימה: ונשיא בית־אב לגרשני אליסף בן־לאל: ומשמרת
 בני־גרשון באהל מועד המשכן והאהל מכסהו ומסך פתח אהל מועד:
 כו וקלעי החצר ואת־מסך פתח החצר אשר על־המשכן ועל־המזבח סביב
 כז ואת מיתריו לכל עבדתו: ולקהת משפחת כז
 העמרמי ומשפחת היצהרי ומשפחת החברני ומשפחת העזיאלי אלה
 כח הם משפחת הקהתי: במספר כל־זכר מבן־חדש ומעלה שמנת אלפים
 כט ושש מאות שמרי משמרת הקדש: משפחת בני־קהת יחנו על ירך
 ל המשכן תימנה: ונשיא בית־אב למשפחת הקהתי אליצפן בן־עזיאל:
 לא ומשמרתם הארן והשלחן והמנרה והמזבח וכלי הקדש אשר ישרתו
 לב בהם והמסך וכל עבדתו: ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן־אהרן הכהן

תרגום אונקלוס

דיי כמא דאתפקד: יז והוּו אלין בני לוי בשמחתהון גרשון וקהת ומררי: יח ואלין שמחת בני גרשון לזרעיתיהון
 לבני ושמעי: יט ובני קהת לזרעיתיהון עמרם ויצהר חבורן ועזיאל: כ ובני מררי לזרעיתיהון מחלי ומושי אלין
 אנון ורעית לוי לבית אבהתהון: כא לגרשון ורעית לבני ורעית שמעי אלין אנון ורעית גרשון: כב מניניהון במנין
 כל דכורא מבר ירחא ולעילא מניניהון שבעא אלפין וחמיש מאה: כג ורעית גרשון אחורי משכנא ישרון מערבא:
 כד ורב בית בא לבית גרשון אליסף בר לאל: כה ומשמרת בני גרשון במשכן זמנא משכנא ופרסא חופאיה ופרסא
 דתרע משכן זמנא: כו וסרדי דרתא וית פרסא דתרע דרתא דעל משכנא ועל מדבחא סחור סחור וית אטוניהי לכל
 פולחניה: כז ולקהת ורעית עמרם ורעית יצהר ורעית חבורן ורעית עזיאל אלין אנון ורעית קהת: כח במנין כל
 דכורא מבר ירחא ולעילא תמנא אלפין ושית מאה נטרי מטרתא דקודשא: כט ורעית בני קהת ישרון על שדא
 דמשכנא דרומא: ל ורב בית בא לזרעית קהת אליצפן בר עזיאל: לא ומשמרתהון ארונא ופתורא ומנרתא ומדבחא
 ומני קודשא דימשכון בהון ופרסא וכל פולחניה: לב ואמרכלא דממנא על רכבי לויא אלעזר בר אהרן כהנא

פירוש רש"י

(טז) על פי ה'. אמר משה לפני הקדוש ברוך
 הוא: 'היאך אני נכנס לבתי כלם ולתוך אהליהם
 לדעת מנין יונקיהם?', אמר לו הקדוש ברוך
 הוא: 'עשה אתה שלף ואני אעשה שלי'. הלך
 משה ועמד על פתח האהל, והשכינה מקדמת
 לפניו, ובת קול יוצאה מן האהל ואומרת: 'כך וכך
 תינוקות יש באהל זה', לכך נאמר 'על פי ה':
 (כא) לגרשון משפחת הלבני. כלומר, 'לגרשון' היו
 הפקודים 'משפחת הלבני ומשפחת השמעי' –
 פקודיהם כך וכך: (כה) המשכן. יריעות התחתונות:

מפתח סדרי התנך ראשי סדרים בנך העוסקים בנושאי התורה: הפקדת הלויים על שמירת ועבודת המשכן, בראש
 סדר ג בעזרא והקיימו כהניא בפלגתהון ולויא במחלקתהון על־עבדת אלהא די בירושלם ככתב ספר משה. וגם בראש
 סדר י בדברי הימים עמיאל השלי יששכר השביעי פעלתי השמיני כי ברכו אלהים.

ג פקדֹת שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ: לַמֶּרְרִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי וּמִשְׁפַּחַת הַמּוֹשִׁי
 ד אֱלֹהֵם מִשְׁפַּחַת מֶרְרִי: וּפְקֻדֵיהֶם בַּמִּסְפָּר כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה
 ה שֵׁשֶׁת אֲלָפִים וּמֵאֵתָיִם: וַנִּשְׂאֵא בֵּית־אָב לַמִּשְׁפַּחַת מֶרְרִי צוּרִיאֵל
 ו זֶבֶן־אֲבִיחִיל עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ צִפְנָה: וּפְקֻדַּת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מֶרְרִי
 ז קָרְשִׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחֵיו וְעַמֻּדָיו וְאֹדְנָיו וְכָל־כֵּלָיו וְכָל עֲבֹדָתוֹ: וְעַמֻּדֵי
 ח הַחֹצֵר סָבִיב וְאֹדְנֵיהֶם וַיִּתְּדוּם וּמִיתְרֵיהֶם: וְהַחֲנִיִּם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן קִדְמָה
 ט לִפְנֵי אֹהֶל־מוֹעֵד | מִזְרָחָה מֹשֶׁה | וְאַהֲרֹן וּבָנָיו שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּשׁ
 י לַמִּשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהַזֶּר הַקָּרֵב יוֹמֵת: כָּל־פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד
 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה לַמִּשְׁפָּחָתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה שְׁנַיִם
 נ וְעֹשְׂרִים אֵלֶּיךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּקַד כֹּז שְׁשִׁי ו

כָּל־בָּכֹר זָכָר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה וְשָׂא אֶת מִסְפָּר שְׁמֵתָם:
 מא וּלְקַחְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת כָּל־בָּכֹר בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת בְּהֵמַת
 מב הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בָּכֹר בְּבֵהֶמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 מג יְהוָה אֹתוֹ אֶת־כָּל־בָּכֹר בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כָל־בָּכֹר זָכָר בַּמִּסְפָּר שְׁמֵת
 מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה לַפְּקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֹשְׂרִים אֵלֶּיךָ שְׁלֹשָׁה וּשְׁבַעִים
 וּמֵאֵתָיִם:

תרגום אונקלוס

מתחנות ידוהי ממונן נטרי מטרתא דקודשא: לג למררי זרעית מחלי זרעית מושי אלין אנון זרעית מררי:
 לד ומניניהון במנין כל דכורא מבר ירחא ולעילא שתא אלפין ומאתן: לה ורב בית בא לזרעית מררי צוריאל
 בר אביחיל על שדא דמשכנא ישרון צפונא: לו ודמסיר למטר לבני מררי דפי משכנא ועברוהי ועמודוהי
 וסמכוהי וכל מנוהי וכל פולחניה: לז ועמודי דרתא סחור סחור וסמכיהון וסכיהון ואטוניהון: לח ודשרן
 קדם משכנא קדמא קדם משכן זמנא מדנחא משה ואהרן ובנוהי נטרין מטרתא דקודשא למטרת בני ישראל
 וחילוני דיקרב יתקטיל: לט כל מניני ליואי דמנא משה ואהרן על מימרא דיי לזרעיתיהון כל דכורא מבר ירחא
 ולעילא עשרין ותריין אלפין: מ ואמר יי למשה מני כל בכוריא דכוריא לבני ישראל מבר ירחא ולעילא וקביל
 ית חושפן שמהתהון: מא ותקריב ית ליואי קדמי אנא יי חלף כל בוכרא בבני ישראל וית בעירא דליואי
 חלף כל בוכרא בבעירא דבני ישראל: מב ומנא משה כמא דפקיד יי יתיה ית כל בוכרא בבני ישראל: מג והו
 כל בכוריא דכוריא במנין שמהן מבר ירחא ולעילא למניניהון עשרין ותריין אלפין ומאתן ושבעין ותלתא:

פירוש רשי

מוצא שלש מאות יתרים? בני גרשון – שבעת
 אלפים וחמש מאות, בני קהת – שמונת אלפים
 ושלש מאות, בני מררי – ששת אלפים ומאתים, הרי
 שנים ועשרים אלף ושלש מאות! ולמה לא כללן
 עם השאר ויפדו את הבכורות, ולא יהיו זקוקים
 השלשה ושבעים ומאתים בכורות העודפים על
 המנין לפדיון? אמרו רבותינו במסכת בכורות (דף
 ה.) אותן שלש מאות לויים בכורות היו, ודים
 שיפקיעו עצמם מן הפדיון: (מ) פקד כל בכר זכר וגו'
 מן חודש ומעלה. משיצא מכלל ספק נפלים:

פקדת שמרי משמרת הקדש, על ידו היא פקדת
 כלם: (לח) משה ואהרן ובניו. וסמוכין להם דגל
 מחנה יהודה והחונים עליו יששכר וזבולן: טוב
 לצדיק, טוב לשכנו, לפי שהיו שכניו של משה
 שהיה עוסק בתורה, נעשו גדולים בתורה, שנאמר
 'יהודה מחקקי' (תהלים סדר ח פסוק מ, מזמור נט שלנו
 פסוק ט), 'ומבני יששכר יודעי בינה' (דברי הימים ה:עב)
 – מאתים ראשי סנהדראות, ומזבולן משכים
 בשבט ספר' (שופטים ג:לט): (לט) אשר פקד משה
 ואהרן. נקוד על 'ואהרן' לומר שלא היה נמנה
 במנין הלוים: שנים ועשרים אלף. ובפרטן אתה

ג. מִדֵּי, מִדֵּי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בְּבִנְיָ כֹחַ בַּמִּדְבָּר מִיִּשְׂרָאֵל וְאֶת־בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֵמַתָּם וְהִיוּ־לִי הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה: וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֵשָׁה וְהַשְּׁבָעִים וְהַמָּאֲתַיִם הָעֹדְפִים עַל־הַלְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְלִקְחַתָּ חֲמִשָּׁת חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים לַגִּלְגָּלֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח מִן־עֲשָׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקָל: וְנִתְּתָה הַפֶּסֶף לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי הָעֹדְפִים בָּהֶם: מִטֵּ, נ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת פֶּסֶף הַפְּדִיּוֹם מֵאֵת הָעֹדְפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם: מֵאֵת בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַח אֶת־הַפֶּסֶף חֲמִשָּׁה וְשָׁשִׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלְף בְּשֶׁקֶל נֹא הַקֹּדֶשׁ: וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־פֶּסֶף הַפְּדִיּוֹם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל־פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

נב. נג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: נָשָׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי קֹהֶת מִתּוֹךְ כֹּט שְׁבִיעִי i נד בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם: מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְיָמָעְלָה וְעַד נה בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־בָּא לִצְבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד: זֹאת נו עֲבַדְתָּ בְנֵי־קֹהֶת בְּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים: וּבָא אַהֲרֹן וּבָנָיו בְּנִסְעָנוּ הַמַּחֲנֶה וְהוֹרְדוּ אֶת פְּרֻכַת הַמָּסָךְ וְכִסּוּ־בָהּ אֶת אֹרֶן הָעֵדֻת: וְנִתְּנוּ עָלָיו נח כֶּסוּי עוֹר תַּחַשׁ וּפָרָשׁוֹ בַּגְד־כָּלִיל תַּכְלֵת מְלֻמָּעָה וְשָׁמוֹ בְּדִיּוֹ: וְעַל |

תרגום אונקלוס

מִדֵּ וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: מִה קָרִיב יֵת לִיּוֹאֵי חֶלֶף כֹּל בּוֹכֵרָא בְּבִנְיָ יִשְׂרָאֵל וַיֵּת בְּעִירָא דְלִיּוֹאֵי חֶלֶף בְּעִירָהוֹן וַיְהוֹן מְשַׁמְשִׁין קְדָמִי לִיּוֹאֵי אָנָּא יִי: מִזֵּ וַיֵּת פּוֹרְקָן מֵאֲתָן וְשִׁבְעִין וּתְלָתָא דִּיתִירִין עַל לִיּוֹאֵי מִבְּכוֹרִיא דְבִנְיָ יִשְׂרָאֵל: מִזֵּ וְתִסַּב חֲמִישׁ חֲמִישׁ סְלַעִין לַגִּלְגָּלֹתָא בְּסַלְעֵי קוֹדֶשָׁא תִסַּב עֲשָׂרִין מַעֲיָן סְלַעִי: מִה וְתִתִּין כֶּסֶפָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָהוּ פּוֹרְקָן דִּיתִירִין בַּהוֹן: מִטֵּ וְנִסִּיב מֹשֶׁה יֵת כֶּסֶף פּוֹרְקָנָהוֹן מִן דִּיתִירִין עַל פְּרִיקֵי לִיּוֹאֵי: נ מִזֵּ בְּכוֹרִיא דְבִנְיָ יִשְׂרָאֵל נִסִּיב יֵת כֶּסֶפָא אֶלְף וּתְלָת מֵאָה וּשְׁתֵּין וְחֲמִישׁ סְלַעִין בְּסַלְעֵי קוֹדֶשָׁא: נֹא וַיְהִיב מֹשֶׁה יֵת כֶּסֶף פְּרִיקֵיא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָהוּ עַל מִימְרָא דִּי כִמָּא דְפִקִּיד יִי יֵת מֹשֶׁה: נב וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה וְלֹאֲהֲרֹן לְמִימַר: נג קִבִּילוּ יֵת חוֹשְׁבֵן בְּנֵי קֹהֶת מִגֹּו בְּנֵי לֵוִי לְיִרְעִיתָהוֹן לְבֵית אֲבֹתָהוֹן: נד מִבֵּר תִּלְתִּין שָׁנִין וְלַעֲלִילָא וְעַד בֵּר חֲמִשִּׁין שָׁנִין כֹּל דָּאֲתִי לְחִילָא לְמַעַבְד עֲבִידְתָּא בְּמִשְׁכָּן זְמָנָא: נה דִּין פּוֹלְחָן בְּנֵי קֹהֶת בְּמִשְׁכָּן זְמָנָא קוֹדֶשׁ קוֹדֶשָׁא: נו וַיִּיעוֹל אַהֲרֹן וּבָנָהוּ בְּמִטְל מִשְׁרִיתָא וּפְרָקוֹן יֵת פְּרוּכְתָּא דְפִרְסָא וַיִּכְסּוּן בָּהּ יֵת אֲרוֹנָא דְסִהְדוּתָא: נו וַיִּתְּנוּ עָלָהּ חוֹפָאָה דְמִשְׁךְ סִסְגוֹנָא וַיִּפְרְסוּן לְבוֹשׁ גְּמִיר תַּכְלָא מְלַעֲלָא וַיִּשּׁוּן אֲרִיחוּהִי: נח וְעַל

פירוש רש"י

עֲשֹׂר שְׁקָל. אָמַר: פִּיצֵד אַעֲשֶׂה? בְּכוֹר שְׁאִמֵּר לֹ: 'תֵּן חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים', יֹאמַר לִי: 'אֲנִי מִפְּדוּיֵי הַלְוִיִּם' מִה עֲשֶׂה? הִבִּיא שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלְף פְּתָקִין וְכָתַב עֲלֵיהֶם 'בֶּן לֵוִי', וּמֵאֲתַיִם וְשִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה פְתָקִין כָּתַב עֲלֵיהֶן 'חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים', בִּלְלָן וְנִתְּנָן בְּקַלְפִּי, אָמַר לָהֶם: 'בָּאוּ וְטִלוּ פְתָקֵיכֶם לְפִי הַגּוֹרֵל': (נג) נָשָׂא אֶת רֹאשׁ יְגוֹ. מִנָּה מֵהֶם אֵת הָרֹאשִׁין לְעִבּוּדֵת מִשָּׂא, וְהֵם מִבֶּן שְׁלֹשִׁים וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה; וְהַפְּחוֹת מְשֻׁלָּשִׁים לֹא נִתְּמָלָא כַּחוֹ, מִכָּאן אָמְרוּ: 'בֶּן שְׁלֹשִׁים לְכַח', וְהִיוֹתֵר עַל בֶּן חֲמִשִּׁים כַּחוֹ מִכְחִישׁ מַעֲתָה: (נה) קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבְּכָלֶן: הָאֲרוֹן וְהַשְּׁלֵחָן וְהַמִּנְחָה וְהַמִּזְבֵּחַ וְהַפְּרָכֶת וְכָלִי שֶׁרֵת: (נו) וּבָא אַהֲרֹן וּבָנָיו יְגוֹ. יִכְנִיסוּ כָל כָּלִי וְכָלִי לְנִרְתָּקוֹ הַמִּפְרָשׁ לוֹ בְּפִרְשָׁה זו, וְלֹא יִצְטָרְכוּ הַלְוִיִּם בְּנֵי קֹהֶת אֲלֹא לְשֹׂאֵת: בְּנִסְעָנוּ הַמַּחֲנֶה. כְּשֶׁהֶעֱנָן מִסְתַּלֵּק, וְהֵם יוֹדְעִין שִׁיִּסְעוּ:

(מה) וְאֵת בְּהֵמַת הַלְוִיִּם וְגו'. לֹא פָדוּ בְּהֵמוֹת הַלְוִיִּם אֶת בְּכוֹרֵי בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲלֹא אֵת פְּטָרֵי חֲמוֹרֵיהֶם; וְשֶׁה אֶחָד שֶׁל בֶּן לֵוִי פֶטֶר כְּמֵה פְטָרֵי חֲמוֹרִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל; תִּדְעַ, שֶׁהָרִי מִנָּה הָעֹדְפִים בְּאֵדָם וְלֹא מִנָּה הָעֹדְפִים בְּבֵהֶמָה: (מו) וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֵשָׁה וְגו'. וְאֵת הַבְּכוֹרוֹת הַצְּרִיכִין לְהַפְדוֹת בָּהֶם – אֵלוֹ 'הַשְּׁלֵשָׁה וְהַשְּׁבָעִים וְהַמָּאֲתַיִם הָעֹדְפִים' בָּהֶם יִתְרִים 'עַל הַלְוִיִּם' – מֵהֶם תִּקַּח 'חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים לַגִּלְגָּלֹת' (פסוק מז), כֹּךְ הִיָּתָה מְכִירָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף, עֲשָׂרִים כֶּסֶף (רֹאה רִשִּׁי שְׁמוֹת כִּנְיָג) שֶׁהִיָּה בְּכוֹרָה שֶׁל רַחֵל: (מט) הָעֹדְפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם. עַל אוֹתָן שֶׁפָּדוּ הַלְוִיִּם בְּגוֹפֶן: (נ) חֲמִשָּׁה וְשָׁשִׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלְף. כֹּךְ סְכוּם הַחֲשׁוּבוֹן: חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים לַגִּלְגָּלֹת, לְמֵאֲתַיִם בְּכוֹרוֹת – אֶלְף שְׁקָל, לְשִׁבְעִים בְּכוֹרוֹת – שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים שְׁקָל, לְשִׁלֵּשָׁה בְּכוֹרוֹת – חֲמִשָּׁה

ג

במדבר

שִׁלַּחַן הַפָּנִים יִפְרֹשׁ בְּגַד תְּכֵלֶת וְנָתַנוּ עָלָיו אֶת־הַקְּעֹרֹת וְאֶת־הַכַּפֹּת
 נָטָה וְאֶת־הַמִּנְקִיֹּת וְאֶת קְשׁוֹת הַנָּסֹךְ וְלַחֵם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה: וּפְרֹשׁוּ
 עֲלֵיהֶם בְּגַד תּוֹלַעַת שָׁנִי וְכֹסוּ אֹתוֹ בַּמִּכְסָּה עוֹר תַּחַשׁ וְשָׂמוּ אֶת־בִּדְיוֹ:
 וּלְקַחוּ | בְּגַד תְּכֵלֶת וְכֹסוּ אֶת־מִנְרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־נִרְתִּיהָ וְאֶת־מִלְקַחֶיהָ
 וְאֶת־מַחְתֵּיתֶיהָ וְאֶת כָּל־כְּלֵי שְׁמֹנֶה אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ־לָהּ בָּהֶם: וְנָתַנוּ אֹתָהּ
 וְאֶת־כָּל־כְּלֵיהָ אֶל־מִכְסָּה עוֹר תַּחַשׁ וְנָתַנוּ עַל־הַמּוֹט: וְעַל | מִזְבַּח
 הַזֹּהֵב יִפְרֹשׁוּ בְּגַד תְּכֵלֶת וְכֹסוּ אֹתוֹ בַּמִּכְסָּה עוֹר תַּחַשׁ וְשָׂמוּ אֶת־בִּדְיוֹ:
 וּלְקַחוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ־בָם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתַנוּ אֶל־בְּגַד
 תְּכֵלֶת וְכֹסוּ אוֹתָם בַּמִּכְסָּה עוֹר תַּחַשׁ וְנָתַנוּ עַל־הַמּוֹט: וְדִשְׁנוּ
 אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וּפְרֹשׁוּ עָלָיו בְּגַד אֲרָגְמָן: וְנָתַנוּ עָלָיו אֶת־כָּל־כְּלָיו אֲשֶׁר
 יִשְׁרְתוּ עָלָיו בָּהֶם אֶת־הַמַּחְתֹּת אֶת־הַמְּזֻלָּגֹת וְאֶת־הַיַּעֲצִים וְאֶת־הַמְּזֻרָּקֹת
 כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ וּפְרֹשׁוּ עָלָיו כְּסוּי עוֹר תַּחַשׁ וְשָׂמוּ בִדְיוֹ: וְכִלָּה
 אֶהְרֹן־וּבָנָיו לְכַסֹּת אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ בְּנֹסֵעַ הַמַּחֲנֶה
 וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹאוּ בְנֵי־קֹהֶת לְשֹׂאת וְלֹא־יִגְעוּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וּמָתוּ אֵלֶּה מִשָּׂא
 בְנֵי־קֹהֶת בְּאֵהֶל מוֹעֵד: וּפְקֻדֹת אֲלַעְזָר | בֶּן־אֶהְרֹן הַכֹּהֵן שֶׁמֶן הַמָּאוֹר

תרגום אונקלוס

פתורא דלחים אפיא יפרסון לבוש תכלא ויתננו עלוהי ית מגסיא וית בזכיא וית מכילתא וית קסות נסוכא ולחמא
 תדירא עלוהי יהי: נט ופרסון עליהון לבוש צבע זהורי ויכסון יתיה בחופאה דמשך סגונא וישוון ית אריחיה:
 ויסבון לבוש תכלא ויכסון ית מנרתא דאנהורי וית בוצינהא וית ציבתהא וית מחתיתתא וית כל מני שמושה
 דישמשון לה בהון: סא ויתננו יתיה וית כל מנהא לחופאה דמשך סגונא ויתננו על אריחא: סב ועל מדבחא דדהבא
 יפרסון לבוש תכלא ויכסון יתיה בחופאה דמשך סגונא וישוון ית אריחיה: סג ויסבון ית כל מני שמושה
 דישמשון בהון בקודשא ויתננו ללבוש תכלא ויכסון יתיה בחופאה דמשך סגונא ויתננו על אריחא: סד ויספון ית
 קטמא דמדבחא ופרסון עלוהי לבוש ארגון: סה ויתננו עלוהי ית כל מנהי דישמשון עלוהי בהון ית מחתיתתא וית
 צנוריתא וית מגרופיתא וית מזרקא כל מני מדבחא ופרסון עלוהי חופאה דמשך סגונא וישוון אריחיה: סז וישצי
 אהרן ובנהי לכסאה ית קודשא וית כל מני קודשא במטל משריתא ובתר כן ייעלוני בני קהת למטל ולא יקרבון
 לקודשא ולא ימותון דין מטול בני קהת במשכן זמנא: סח ודמסיר לאלעזר בר אהרן כהנא משחא דאנהרותא

פירוש רש"י

(נח) קערת וכפת וקשות ומנקית. כבר פרשתיים במלאכת המשכן (שמות יח:כט): הנסך. הכסוי, לשון מסך, כדכתיב 'אשר יסך בהן' (שם): (ס) מלקחיה. כמין צבת שמושך בה את הפתילה לכל צד שירצה: מחתיתיה. כמין כף קטנה ושוליה פשוטין ולא סגלגלים ואין לה מחצה לפניה אלא מצדיה, וחותרה בה את דשן הנרות כשמיטיבן: נרתיה. לוציש בלעז, שנותנין בהן השמן והפתילות: (סא) אל מכסה עור תחש. כמין מרצוף (שק גדול): (סג) את כל כלי השרת אשר ישרתו בהם בקדש. בתוך המשכן שהוא קדש, והן כלי הקטרת שמשרתין בהם במזבח הפנימי: (סד) ודשנו את המזבח. מזבח הנחשת: ודשנו. יטלו את הדשן מעליו: ופרשו עליו בגד ארגמן. ואש שירדה מן השמים רבוצה תחת הכגד כארי בשעת המסעות, ואינה שורפתו, שהיו כופין עליה פסכת של נחשת: (סה) מחתת. שבהן

חותין גחלים לתרומת הדשן, עשוין כמין מחבת שאין לה אלא שלש מחצות ומלפניה שואבת את הגחלים: מזלגת. צנוריות של נחשת, שבהן מכין באיברים שעל המזבח להפכן כדי שיתעכלו יפה ומחר: יעים. הם מגרפות, ובלעז וודיל, והן של נחשת, ובהן מכבדין את הדשן מעל המזבח: (סו) לכסת את הקדש. הארון והמזבח: ואת כל כלי הקדש. המנורה וכלי שרת: ומתו. שאם יגעו – חיבין מיתה בידי שמים: (סז) ופקדת אלעזר. שהוא ממנה עליהם לשאת אותם. בפרק המצניע (תלמוד ירושלמי שבת יג), מפרש: 'שמן המאור' בימינו, 'קטרת הסמים' בשמאלו, 'מנחת התמיד' של יום תלויה בזרועו, 'ושמן המשחה' כמין צלוחית קטנה תלויה לו באפנדתו. ואני אומר: 'שמן' ו'קטרת', 'ושמן המשחה' ו'מנחת התמיד' – עליו מטל לצוות ולזרז ולהקריב בעת חנינתו:

ג וקטרת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה פקודת כל-המשכן
 וכל-אשר-בו בקדש ובכליו:
 ד א, ב וידבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר: אל-תכריתו את-שכט ל מפטיר
 ג משפחת הקהתי מתוך הלויים: וזאת | עשו להם וחי' ולא ימתו
 בגשתם את-קדש הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו אותם איש
 ד איש על-עבדתו ואל-משאו: ולא יבאו לראות כבלע את-הקדש
 ומתו:

ה, ו וידבר יהוה אל-משה לאמר: נשא את-ראש בני גרשון גם-הם לבית לא נשא
 ז אבתם למשפחתם: מבן שלשים שנה ומעלה עד בן-חמשים שנה
 ח תפקד אותם כל-הבא לצבא צבא לעבד עבדה באהל מועד: זאת עבדת
 ט משפחת הגרשני לעבד ולמשא: ונשאו את-יריעת המשכן ואת-אהל
 מועד מכסהו ומכסה התחש אשר-עליו מלמעלה ואת-מסך פתח אהל
 י מועד: ואת קלעי החצר ואת-מסך | פתח | שער החצר אשר על-המשכן

תרגום אונקלוס

וקטרת בוסמיא ומנחתא תדירא ומשחא דרבנותא מסרת כל משכנא וכל דביה בקודשא ובמנוה:
 א ומליל יי עם משה ואלאהרן למימר: ב לא תשיצון ית שיבט זרעית קהת מגו ליואי: ג ודא עבדו להון וייחון ולא
 ימותון במקרהון לקודש קודשא אהרן ובנוהי ייעלון וימנון יתהון גבר גבר על פולחניה ולמטוליה: ד ולא ייעלון
 למחזי כד מכסן ית מני קודשא ולא ימותון: ה ומליל יי עם משה למימר: ו קביל ית חושבן בני גרשון אף אנון לבית
 אבהתהון לזרעיתיהון: ז מבר תלתין שנין ולעילא עד בר חמשים שנין תמני יתהון כל דאתי לחילא חילא למפלח פולחנא
 במשכן זמנא: ח דין פולחן זרעית גרשון למפלח ולמשל: ט ויטלון ית יריעת משכנא וית משכן זמנא חופאיה וחופאיה
 דססגונא דעלוהי מלעילא וית פרסא דתרע משכן זמנא: י וית סרדי דרתא וית פרסא דמעלנא דתרע דרתא דעל משכנא

פירוש רש"י

פקדת כל המשכן. ועוד היה ממנה על משא בני
 קהת לצוות 'איש איש על עבדתו' ומשאו, והוא
 'המשכן וכל אשר בו' – כל הסדורים למעלה
 בפרשה זו, אבל משא בני גרשון ומרי שאינה
 מקדש הקדשים, על פי איתמר היה, כמו שכתוב
 בפרשת 'נשא' (להלן ד:יב,יז):
 סדר ד (ב) אל תכריתו. אל תגרמו להם שימותו:
 (ד) ולא יבאו לראות כבלע את הקדש. לתוך גרתיק
 שלו, כמו שמפרש למעלה בפרשה זו: 'ופרשו

מפתח סדרי התנך פתיחת סדר ד: נקבעה בדין מורא מקדש שהוא מרכזי בחיי העם כשיראל על אדמתו.
 הפטרת סדר ד: בנבואות ישעיה (סדר כח-יח) למען שמי אאריך אפי ותהלתי אהטם-לך לבלתי הכריתך. מדרש רבה
 מקשר בין הסדר והפטרת: ותהלתי אהטם-לך, לפי שישראל נבראו לומר תהלתו של הקדוש-ברוך-הוא... לכך כדי
 שיתהלל שמו בהם, הקדוש-ברוך-הוא חותמה לטובה... והיא גרמה להם שלא נכרתו בגלות. הוי, לבלתי הכריתך.
 [וראה ברשי שמות (יא:כה) פירושו לפסוק זה שבישעיה: דבר הכתוב כביכול בשיכנה דגמת מלך בשור דרם כדי להשמיע און
 הבריות כפי ההנה שיוכלו להבין דבר; כשאדם כועס יוצא רוח מנחיריו... וזהו שאמר 'למען שמי אאריך אפי' כשזעפו נחה
 נשימתו ארכה, וכשהוא כועס נשימתו קצרה. 'ותהלתי אהטם לך' – ולמען תהלתי אשים חטם באפי לסתם נחירי בפני האף
 והרוח שלא יצאו. לך בשבילך]. וממשיך המדרש, דבר אחר: למען שמי אאריך אפי, מדבר בקהתים. למה הדבר דומה?
 למלך, שהיה לו בן ונדבק ללסטים ונתפשו ונתפש בנו עמהם... וכך היו הלויים נושאים המשכן והיה הקדוש-
 ברוך-הוא מביט בקרח ובעדתו, שעתידין לחלוק על משה ועל אהרן. אמר הקדוש-ברוך-הוא: מה אעשה לאלו?
 להרוג אותם עכשיו אי אפשר, שהרי מעורבים הם עם האחרים צדיקים, וכדי שלא יפגע בכולם מדת הדין, לקח
 הקדוש ברוך הוא חצי שמו ונתן עליו, יה, שנתן הקדוש-ברוך-הוא עליו הקהתי ה"א מתחלה ויו"ד בסוף, הרי יה,
 כדי לעשות עליהם משמרת, עד יבא יומם. הוי, למען שמי אאריך אפי וגו'. לכך כתיב הקהתי כאן.

א וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִמָּד וְלֹא יִסְפָּר וְהָיָה ג
יא בְּמִקְוֵם אֲשֶׁר־יֹאמַר לָהֶם לֹא־עָמִי אַתֶּם יֹאמַר לָהֶם בְּנֵי אֶל־חִי: וְנִקְבְּצוּ
בְּנֵי־יְהוּדָה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׁמוּ לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלוּ מִן־הָאָרֶץ
יב, יג כִּי גָדוֹל יוֹם יִזְרְעָאֵל: אָמְרוּ לְאַחֵיכֶם עָמִי וְלִאֲחֻותֵיכֶם רַחֲמָה: רִיבוּ
בְּאִמְכֶם רִיבוּ כִי־הִיא לֹא אֲשֹׁתִי וְאַנְכִי לֹא אִשָּׁה וְתִסַּר זְנוּנִיָּה מִפְּנֵיהָ
יד וְנִאֲפֹפִיָּה מִבֵּין שָׂדֵיהָ: פֶּן־אֲפְשִׁיטְנָה עֲרֻמָּה וְהִצַּגְתִּיהָ כַּיּוֹם הַיּוֹלְדָה
טו וְשִׁמְתִּיהָ כַּמִּדְבָּר וְשִׁתָּהּ כָּאָרֶץ צִיָּה וְהִמְתִּיהָ בַצָּמָא: וְאֶת־בְּנֵיהָ לֹא
טז אֲרַחֵם כִּי־בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה: כִּי זָנְתָה אִמָּם הִכִּישָׁה הוֹרְתָם כִּי אָמְרָה
יז אֵלֶכָּה אַחֲרֵי מֵאֶהְבִּיל נָתַנִּי לַחֲמִל וּמִיָּמִי צִמְרִי וּפִשְׁתִּי שְׁמָנִי וְשִׁקּוּיִי: לָכֵן
יח הִנְנִי־שֹׁךְ אֶת־דֶּרֶכְךָ בְּסִירִים וְגִדְרֹתִי אֶת־גִּדְרָהּ וְנִתִּיבוּתִיהָ לֹא תִמָּצָא:
יח וְרִדְפָה אֶת־מֵאֶהְבִּיהָ וְלֹא־תִשָּׁיג אַתֶּם וּבִקְשַׁתֶּם וְלֹא תִמָּצָא וְאָמְרָה
יט אֵלֶכָּה וְאֶשׁוּבָה אֶל־אִשִּׁי הָרֹאשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אִזּוּ מֵעַתָּה: וְהִיא לֹא
ידעָה כִּי אֲנֹכִי נָתַתִּי לָהּ הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהִיצָהָר וְכֶסֶף הַרְבִּיתִי לָהּ
כ וְזָהָב עָשׂוּ לַבָּעַל: לָכֵן אֶשׁוּב וְלִקְחֹתִי דָגְנִי בְּעֵתוֹ וְתִירוֹשִׁי בְּמוֹעֶדוֹ
כא וְהִצַּלְתִּי צִמְרִי וּפִשְׁתִּי לְכֶסֶת אֶת־עֲרוֹתֶיהָ: וְעַתָּה אֲגַלֶּה אֶת־נִבְלָתָהּ
כב לְעֵינֵי מֵאֶהְבִּיהָ וְאִישׁ לֹא־יִצְלֶנָּה מִיָּדִי: וְהִשְׁבַּתִּי כָּל־מְשׁוֹשָׁהּ חֲגָה
כג חֲדָשָׁה וְשִׁבְתָּהּ וְכָל מוֹעֶדָה: וְהִשְׁמַתִּי גִפְנָהּ וְתִאֲנָתָה אֲשֶׁר אָמְרָה אֲתָנָה
הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נָתַנּוּ־לִי מֵאֶהְבִּי וְשִׁמְתִּים לִיעֹר וְאֶכְלָתֶם חֵית הַשָּׂדֶה:
כד וּפָקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת־יְמֵי הַבָּעָלִים אֲשֶׁר תִּקְטִיר לָהֶם וְתַעַד נִזְמָה וְחִלִּיתָהּ
כה וְתִלְךְ אַחֲרֵי מֵאֶהְבִּיהָ וְאֵתִי שִׁכְחָה נָא־יְהוָה: לָכֵן ד
כו הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְּתִיהָ וְהִלַּכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר וְדִבַּרְתִּי עַל־לִבָּהּ: וְנָתַתִּי לָהּ
את־כְּרָמֶיהָ מִשֶּׁם וְאֶת־עֵמֶק עֶכּוֹר לִפְתַּח תִּקְוָה וְעִנְתָה שְׁמָהּ כִּי־מִי
כז נְעוּרֶיהָ וּכְיוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם: וְהָיָה בַּיּוֹם־הַהוּא נָא־יְהוָה
כח תִּקְרָאֵי אִשָּׁה וְלֹא־תִקְרָאֵי־לִי עוֹד בְּעָלִי: וְהִסְרֹתִי אֶת־שְׁמוֹת הַבָּעָלִים
כט מִפִּיהָ וְלֹא־יִזְכְּרוּ עוֹד בְּשֵׁמָם: וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית בַּיּוֹם הַהוּא עִם־חֵית
הַשָּׂדֶה וְעִם־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֹמֶשׁ הָאָדָמָה וְקִשְׁת וַחֲרֹב וּמִלְחָמָה אֲשַׁבֹּר
ל מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים לְבֶטַח: וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי
לא בְּצֶדֶק וּבִמְשָׁפֹט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים: וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְּאַמוּנָה וִידְעָתָה
אֶת־יְהוָה: